

det kunde ikke føre til noget, for saa maatte jo efter almindelig Sædvane selve Forslagsstillerne have anbefalet at stemme imod dem, og Forslagene vilde da ventelig kun have faaet min Stemme alene, og det var jo ingen Nytte til. Som sagt, jeg er Tilhænger af Tanken om Enhedsskolen, men det forekommer mig, at denne Tanke er bleven for lidt udviklet, for lidt overvejeth, har været for lidt til almindelig Behandling i det Folk, i hvilket denne Lov skulde gælde, og paa hvis Børn den skulde komme til at virke. Der er allerede i Motiverne til det Lovforslag, som her foreligger — Anmærkninger, som ere særdeles fyldige og give særdeles god Rede for Gangen i de her henhørende Spørgsmaal gennem en lang Aarrække —, gjort opmærksom paa, at denne Tanke om Enhedsskolen har været under Overvejelse adskillige Gange tidligere. Nu kan der jo ikke her være Tid eller Sted til at gentage alt, hvad der der er meddelt, og dertil kommer ogsaa, at man maa antage, at de allerfleste af Tingets Medlemmer have læst dem. Jeg skal da kun nævne en enkelt Ting som denne, at ved disse Overvejelser har det i sin Tid vist sig, at den lærde Skoles Mænd have erklæret sig ude af Stand til at bedømme den enten fremmende eller hemmende Indflydelse paa Folkeskolen, som en Forbindelse mellem de forskellige Arter af Skoler vilde have. Det er altsaa for saa vidt at stille sig selv uden for dem, der havde Lov til at have nogen Mening om dette Spørgsmaal. Paa det Spørgsmaal, der i sin Tid udgik til Amsraadene og Skoledirektionerne, kom der 77 Besvarelser, af hvilke de 51 gik ud paa, at det vilde være betænkeligt eller ligefrem skadeligt for Almueskolen, hvis Undervisnings Maade og Maal vilde forrykkes, om man skulde lave en Enhedsskole, som man den Gang betegnede det, og som i alt Fald i nogen Maade er den samme som den, man tiltænker ved dette Forslag.

Maaske de væsentligste Indvendinger fra den Side eller under det Synspunkt, ere de Bemærkninger, som ved den Lejlighed fremkom fra Professor Holbech, idet han udtaler sig om den Indflydelse, en saadan Skole vil faa paa Almueskolen eller det, vi nu kalde Folkeskolen. Det hedder derom i Anmærkningerne: „Den lavere Skole, mente han endelig, kunde ikke være tjent med at ordne sin Undervisningsplan saaledes, at der tilstræbtes en Forbindelse med den højere, saaledes som denne nu var indrettet, idet den derved

for at kunne forberede nogle enkelte af sine Elever til den lærde Skole, fjernes fra at arbejde for sit egentlige Hovedformaal, at meddele den store Hovedpart af sine Lærlinge, dem, der fra den træde umiddelbart ud i Livet, en afsluttet og efter deres Behov afpasset Almendannelse.“ Der var altsaa den Gang ingen Enighed om det Spørgsmaal, og det førte jo som bekendt heller ikke til noget.

Nu siges det straks i Indledningen til Anmærkningerne i det foreliggende Forslag, at Stødet til, at Forslaget er kommet frem, er et Andragende, som fremkom i 1901 fra de forenede Latin- og Realskoler her i Kjøbenhavn og paa Frederiksberg, og ved at læse Anmærkningerne faar man et ret fyldigt Indtryk af, hvorledes dette er fremkommet, og hvad det førte til. Det ses da klart, at alle de Overvejelser, som det har været Genstand for, førte til, at man anbefalede at indføre en tredje, den saakaldte ny-sproglige Retning i den lærde Skole. Det er altsaa det Udslag, som de indgaaende Overvejelser, der særlig have givet Stødet til det foreliggende Forslag, have faaet, at det tilraades, at man søger, som Professor Gertz siger, med Kraft og uden alt for smaalige Hensyn nu at gennemføre den saakaldte tredje Retning. Var Forslaget blevet staaende derved, vilde jeg i fuldt Maal have givet det min Tilslutning. Jeg er enig i, at dette er ønskeligt, som det har været ønskeligt længe, og at det burde have været gennemført, men det gjorde man jo ikke. Ministeriet gik videre, det fandt det nødvendigt, naar man endelig skulde til at indordne denne tredje Retning, da tillige at reformere den lærde Skole paa andre Omraader og endelig at skabe „en organisk Forbindelse mellem de forskellige Arter Skoler“, hvorved Undervisningen føres frem, som det hedder, „fra neden til oven.“ Men, som jeg før har sagt, det forekommer mig, at netop den lærde Skoles Mænd, skønt de paa et tidligere Trin have erklæret, at de ikke have fuld Forstaaelse af, hvilken Indflydelse denne Lov vil faa paa Folkeskolen, her ere gaaede den forkerte Vej og ikke have ordnet fra neden til oven, men fra oven til neden, idet de have sat en bestemt Aldersgrænse, hvor de ansaa det for heldigt at faa Studentereksamen, og saa have de dertil bestemt, hvor stort et Tal af Aar, man skulde have for at gaa gennem det, man her kalder Ungdomsskolen, og det, man kalder Mellemskolen, og endelig har man sat en bestemt Barnealder, hvor man siger: Der skal man altsaa tage Børnene